

Гарбузюк Т. В. Громадянська позиція та національна освіта молоді у контексті виховної роботи / Т. В. Гарбузюк // Освіта України в умовах військового конфлікту на Донбасі: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Лисичанськ 27 лютого 2017 р.). – ВП «Лисичанський педагогічний коледж Луганського національного університету імені Тараса Шевченка» – Лисичанськ: ФОП Пронькіна К. В. – 2017. – С.149–152.

У статті обґрунтовано актуальність проблеми національно-патріотичного виховання сучасної молоді, розкрито зміст, сутність системного підходу, його основні вимоги, визначено складники системи національно-патріотичного виховання.

Охарактеризовано підходи до розуміння національно-патріотичного виховання молодого покоління як системи заходів, побудованих на основі національних та європейських цінностей.

Ключові слова: музичне мистецтво, національна свідомість, українська культура, громадянська позиція, патріотичне виховання.

ГРОМАДЯНСЬКА ПОЗИЦІЯ ТА НАЦІОНАЛЬНА ОСВІТА МОЛОДІ У КОНТЕКСТІ ВИХОВНОЇ РОБОТИ

Набуття Україною статусу незалежної держави поставило перед суспільством завдання створити ефективну систему національного виховання молоді, одним із головних напрямків якої є патріотичне виховання. Суверенній Україні потрібні громадяни, які мають глибоко усвідомлену життєву позицію. Виховати таких особистостей можна за умови розвитку

національної освіти, у якій система виховання та навчання ґрунтується на ідеях народної філософії, засадах української етнопедагогіки, народознавства, основах християнської моралі, наукової педагогіки. Сьогодні важливо відтворити в українському суспільстві почуття істинного патріотизму як духовно-моральної та соціальної цінності, сформувати в молоді громадянсько активні, соціально значущі якості, які вона зможе проявити в усіх видах діяльності, перш за все, пов'язаних із захистом інтересів своєї родини, народу та Батьківщини, реалізації особистого потенціалу на благо української держави.

У різні часи та епохи, в усіх цивілізованих державах сім'я, школа, суспільство ставили перед собою завдання – виховати громадянина, патріота своєї країни. На сучасному етапі в Україні патріотичне виховання є одним з найважливіших компонентів політичної соціалізації. Патріотизм – це фундамент суспільства й держави, духовно-моральна основа їх життєдіяльності та ефективного функціонування. Виховання у молодого покоління активної громадянської позиції, почуття відданості справі зміцнення державності нині визнані проблемами загальнодержавного масштабу [1, с.44].

Виходячи з цього, головною метою на сучасному етапі є формування особистості, яка усвідомлює свою приналежність до українського народу, сучасної європейської цивілізації; виховання людини демократичного світогляду, яка поважає громадянські права і свободи, традиції народів і культур світу, національний, релігійний, мовний вибір кожної людини.

О. А. Захаренко був переконаний, що «...патріотами не народжуються. Ними стають у процесі становлення особистості, в процесі виховання і впливу засобів масової інформації на кожну людину» [3, с.38].

Основні завдання української освіти полягають у національній спрямованості змісту освіти, симбіозу народних виховних традицій з інноваційними формами виховання.

Саме виховання національних почуттів (за допомогою відповідних заходів, історичної освіти, святкування визначних дат, популяризації національних міфів та символів; участі в різноманітних громадських акціях патріотичного змісту) є одним з основних засобів консолідації української політичної нації.

За О. Вишневським, одним з рівнів засвоєння національних цінностей у процесі становлення національної свідомості є етнічне самоусвідомлення, так званий «стихийний патріотизм», що ґрунтується на засвоєнні рідної мови, звичаїв свого краю, пісень, історії тощо [2; с.16].

Серед чинників, що справляють найбільший вплив на процес становлення національної свідомості, потрібно назвати музичне мистецтво. Питання збереження та розвитку української культури, зокрема, музичної, нерозривно пов'язано з проблемою відродження української духовності. За визначеннями Д. Чижевського, характерною рисою української ментальності є емоційно-чуттєвий характер української душі, її пісенність [4, с. 49].

Пісенний фольклор містить у собі неоціненний матеріал для вивчення традиційних етико-естетичних засад українського народу, а також відображає еволюцію ідеалів, яка відбулася в процесі історичного розвитку нації.

Значення музики як чинника національного виховання особистості полягає і в морально-естетичному характері її впливу: емоційний зміст твору стає стимулом для формування та вияву почуттів, емоційним фоном життя й діяльності людини. Ось чому думи та історичні пісні, виконувані кобзарями та лірниками, відігравали значну роль у житті народу. І. Франко мав усі

підстави писати, що «думи та пісні виховували нові покоління, вливаючи в них з материнським молоком того самого геройського духу, котрим жили батьки» [4, с. 121]. Мистецтво вишукує свої, історично найбільш дієві засоби впливу на людину й суспільство.

Визначальною рисою українського патріотизму є його дієвість, спроможна перетворювати почуття в конкретні справи та вчинки на користь держави. Справжній патріот повинен мати активну життєву позицію, своїми справами та способом життя сприяти якісним змінам ситуації в країні на краще.

Список використаної літератури

1. Агаддулін Р.Р. Позанавчальна виховна робота у ВНЗ: досвід формування полікультурної компетенції сучасного вчителя / Р.Р.Агаддулін. – Педагогіка та психологія. – 2007. – №3. – 72 с. **2. Вишневський О. І.** Ще раз про народження громадянина: Національне і громадянське у сучасному українському вихованні / О. І. Вишневський // Освіта. - 2002. -6-13 лют – 165 с. **3. Захаренко С.,** Коваленко, О. Формування громадянина - патріота у педагогічній системі О.А.Захаренка / С. Захаренко, О. Коваленко // Рідна школа. – 2013. – № 6. – с. 36–40. **4.Чижевський Д.** Нариси з історії філософії на Україні / Д. Чижевський. - Нью-Йорк : Рада оборони і допомоги Україні Укр. конгресового комітету Америки, 1991. - 175 с.

Гарбузюк Т.В. Громадянська позиція та національна освіта молоді у контексті виховної роботи.

У статті обґрунтовано актуальність проблеми національно-патріотичного виховання сучасної молоді, розкрито зміст, сутність

системного підходу, його основні вимоги, визначено складники системи національно-патріотичного виховання.

Охарактеризовано підходи до розуміння національно – патріотичного виховання молодого покоління як системи заходів, побудованих на основі національних та європейських цінностей.

Ключові слова: музичне мистецтво, національна свідомість, українська культура, громадянська позиція, патріотичне виховання.